

MAGYAR KURIR.

Nr. 13.

Indult Bétsből, Pénteken, Februárius' 12-dikén, 1830.

B é t s.

Ő Ts. K. Felsege Jan. 18-dikán költ kegyelmes végzése által az itt következő Fő Tisztelendő Urakat az Egri Érseki Fő Káptalanban betsületbeli Kánonokokká méltóztatott kinevezni, ú. m. Fő Tiszt. Németh János Urat, Arokszálási Plébánust; Fő Tiszt. Erős Gábor Urat, Bodonyi Plébánust; Fő Tiszt. Tóth Pál Urat, Egerben az előregedett Egyházi Férjfiak Intézetének Felvígyázóját; Fő Tiszt. Ferenczy József Urat, az Egri Érseki Lyceumban a' Dogmatica Theol. Professorát; Fő Tiszt. Radics Ferentz Urat, Maklári Plébánust; Fő Tiszt. Cselkó Károly Urat, Apátfalvi Plébánust; Fő Tiszt. Tassy Miklós Urat, Dadi Plébánust; és Fő Tiszt. Veszélka István Urat, Polgári Plébánust.

Lombard-Velentzei Királyság.

Fels. Rainer Ts. K. Fő Hertzeg ezen Ország Vice Királya Jan. 31-dikén szerentsésen megérkezett Velentzébe, a' kit minden lakosai ezen fővárosnak, mellynek szabad kikötőhelye, a' Felseges kegyelmes engedelem szerént más nap megnyittatott, rendkívülvaló örömmel fogadtak.

A' Velentzei Kereskedők társasága ezen örvendetes napnak emlékezetére, mellyen a' Szabad Kikötőhely megnyittatott, 44 ezer Austriai Lírát (egy líra

20 kr.) adtak által a' Jótévő Intézetre ügyelő Biztosságnak, olly meghatározással, hogy ez a' summa a' szegények között osztassék ki, kik a' kemény tél miatt Velentzében sokat szenvednek.

Portugallia.

Lisbona, Jan. 15-kén. A' megboldogult Királynének holttestét a' szokás szerént a' Királyi Kriptába kellett volna eltemetni, de a' Megholtak más volt az akaratja, Quadras nevű Kastélyát az Apátzáknak hagyta, azzal a' feltétellel, hogy ott egy Ápoló-Intézet állíttassék, és testének ugyanott Sírboldt készíttessék, addig pedig, míg az elkészülne a' Cintra-i Sz. Péter templomába temetessék. Ehez képest Jan. 10-kén estveli 6 és 7 óra között elvitetett illendő pompával a' holt test Queluzból Cintrába. A' kísérő személyek ugyanakkor éjtszaka vissza tértek Queluzba (melly Cintrához két óra járásnyira esik), de az éjjeli setéség és az utaknak rossz sásága miatt némelly szerentsétlenségek történtek. Sok kotsik felfordultak, a' többek között a' Kardinalis Patriárkái is. — A' Királyné a' Ramalhói Kastélyt fíjának Dom Miguelnek testálta; gyémántjaira és más drágaságaira nézve azt rendelte, hogy fíjai és leányai testvéri módon osztozzanak meg rajtok.

Saraiva Úrtól (a' Portugalliai A-

genstől) levelek jöttek Londonból, mellynek következtetésében tegnap Ministeri tanács tartatott. Naponként nevededik a reménység, hogy Dom Miguel némmelly nagy Európai Udvaroktól rövid idő alatt el fog Királynak esmértetni.

A' minap Jan. 3-dikán, Lisbónában nagy tűz volt, melly 12 óráknál tovább égett. — Egy hajó, melly Lisbónából Portoba indult, útjában közel a' tenger parthoz törést szenvedett. Egyedül a' Kapitány és 4-hajós legények szabadulhattak meg. A' partra kivetett hajótöredékekben sokakat a' rajtalévő szerentsétlenek közzül megtaláltak, azágyba lekötozve, úgy hogy kételkedni fölöle nem lehet, hogy a' hajónak a' köszirtba való ütközése szántszándékos gonoszságnak a' munkája volt.

Frantzia Ország.

Páris, Febr. 2-dikán. A' Courier és utánna a' Gazette Jan. 29-kéről, ezt írja: „A' Fő városnak sok lakosai ma egy levelet kaptak meglehetősen rosszúl nyomtatva, melly Luxemburgból Jan. 6-dikáról vagy on dátálva, és egy Normandiai Hertzegtől aláírva, a' ki egész betsülettel kéri a' Frantzia Királyi Széket, mivel ő, fija XVI Lajosnak és ő az, a' ki Jun. 29-kén 1794-ben a' Templom-fogságból kifutott. Panaszkodik benne, hogy ötöt a' törvénynek ellenére, ki üzték a' Frantzia földről és emleget valami esedező levelet, melly 1828 ban a' Fő Rendek házához bényújtatott. A' régibb hamis Dauphinokat, mint Mathurin Bruneau, Persat és mások valának, a' Politzia tsak azért hajhászta fel azt mondja, hogy az ő tulajdon Praetensioit gyanussa tegyék. Egy Normandiai Hertzegnek hasonló levele, mellyben ugyan azon dolgok jönnek elő, volt már egyszer kézen

forgásban ez előtt néhány esztendőkkel. Akkor keveset látszott a' Közönség reá ügyelni, és hihetően most hasonlóképpen fog tselekedni.“ — Erről a' levélről a' Constitutionnel is emlékezik azzala' hozzátétellel, hogy annak számtalan sok példányai kiosztogattattak a' Fő városban, és hogy az így kezdődik: „Bourbon Károly Lajos, Normandiának Hertzege, a' Szerentsetlen XVI Lajosnak fija — Polgártársaihoz.“

Marseillében és Toulonban az a' hír, hogy azokon a' nagy hajós készületeken kívül, mellyek most a' Touloni révben Algir ellen tetetnek Frantzia Ország szövetségre akar lépni az Egyiptomi Vice Királlyal, hogy az Algiri Dei nyakasságának meglőreseben annál hamarabb és bizonyosabban tzelt érhesen.

Berryer Ur (Royalista), Felső Loire Megyében elválasztatott Parlamenti Képviselővé. —

Miolta Jan. 26 kán a' jég megindulván, a' Seine zajlik, naponként legalább is 80,000 ember gyülekezik ki Parisból a' víz partjaira és a' Hidakra. Ezek nem mind henye újsághívánók, hanem közöttök vannak a' Seine vizen fekvő nagy Bárkáknak tulajdonosai is, kik a' víznek és jégnek mozgásait aggodva nézik. A' víz, melly néhol a' hidaknál magosan fel telt jégthalmokban megakadt, kiöntéseivel és a' hidaknak erős megrongálásával tetemes károkat okozott.

Generalis Barradas, a' ki a' Spanyol Expeditiót Mexiko ellen vezérelte és a' mint tudva van Tampicóban capitulált, egy Frantzia Kereskedő hajóval Havreba megérkezett.

St. Martinban Ecaillonnál kovással ezelőtt egy 104 esztendős Aszszony holt meg. Nyoltzvankét esztendősen korában, egy fiatal ember, a' ki a' kat-

náskodás alól kiakarván magát vonni, egyáltalában meg akart házasodni, elvette őtet — mást nem kapván — feleségül, de bizonyosan nem abban a reménységben, hogy 22 esztendőket fog vele tölteni.

O r o s z O r s z á g.

Sz. Pétervára Jan. 26 kán. Henriette Fő Hertzeg Aszszonynak, Ausztriai Ts. K. Fő Hertzeg Károly II-tvé sének halálával az Udvar gyászt vett fel 14 napra. — Hertzeg Kurakin az Orosz Vit. Rendeknek Cancellarius-a megholt.

Az eddig való lágy napok után, eljőve valahára a' mi telünk is. Jan 21-ke olta 16° — 17° a' hideg, de a' mi különös ezt a' hideget nem a' Keleti vagy Éjszaki keleti szél hozta (mint rendszeren), hanem a' Délnyugati, és így a' melly Német Országból jö.

Erzerumban és Akhalzikban az Orosz Tisztviselők nagy meglepéssel tapasztalják a' Török lakosoknak magokviselését, és leveleikben nagy dicsérrel emlékeznek róla. Ez utóbbi városban Dec. 18 kán (a' Tsászár születése napján) a' városnak legnagyobb része, az Elöljáróságnak indítása nélkül, ki volt világosítva. A' lakosok itt többnyire felette szegények, de még is majd minden házatska ablakaiban gyertyák égtek. Generalis Kachanov a' Kormányozó, egy tüzi játékot égettetett el este a' napnak tiszteletére a' Dsirid-Majdán nevű város-alatti piacon, mellynek nézésére számtalan sokaság kiseréglott. A' tüzi játék új dolog volt előttök, és szörnyű lármával jelentették tetszéseiket. A' város kapuja felett a' Tsászár nevének betűje fénylett egy ragyogó koronával, és alatta Akhalzik, Azchour, Poti, Anapa, és

Akhalkalaki városoknak (úgy mint a' mellyek az utóbbi békesség által Orosz Országnak estek) Nevei átlátszó tűzzel tündöklöttek.

Kerts Dec. 25-kén. Az időjárás 5 esztendő olta, itt szembetünöképpen megváltozott. A' tavaszok essősök, a' nyár nagyon mérsékelt (csak egyszer volt 28° Reaum), és már Octoberben, a' midőn hajdan rendszeren szép idők jártak, beállanak a' hideg szelek, Novemberben hó esik, a' Kikötő befagy, és December 25-dika olta 14 gradusnyi a' hideg. Ha ez tovább is így megyen, úgy ma holnap jégen mehetünk Tamamba. *) — A' Bessarabiai földindulást (Nov. 26-kán) mi nem érzettük.

A' Irak kó környékéből jövő levelek, hallatlan sokságú hivat írnak a' Kárpát bértezin, a' honnét fájdalom! bizonyossággal lehet következtetni, hogy a' tavaszi meleg napoknak elkövetkeze-

*) Az Azov tengernek és név szerént a' Feodosia szoroságnak befagyása, nem valami szokatlan dolog. Már Herodotus írja, hogy itt a' tenger télben sokszor megfagy, jég-hídnak, és Strabo beszéli, hogy itt nyáron hajók, télben pedig szekerek viszik a' terheket. Tamában egy Kaszárnyának a' küszöbje alatt 1792-ben egy régi emléket találtak, mellyre régi Tót betűkkel írva vala: „1068-dik esztendőben, a' VI-dik Indictioban, megmérte Glieb Fejedelem a' tenger hosszát, a' jégen, Tmutorokántól Kertsig, 14.000 Sas“ Melly a' máj mérték szerént szóllyá 22 Verst, 375 öl. — (A' legjobb új Földabroszok 21 Verst és 100 öl hosszúnak teszik) Megtörtént egyébaránt a' Tenger szorosnak ezen keresztül fagyása az újabb időkben is.

sével a' nagy víz áradásoktól méltán lehet a' lapályos helyeken lakóknak félni.

Nagy Britannia.

London, Jan. 29-kén. A' Királynál Jan. 28-kán délután nagy udvarlás volt Vindsorban. A' Ministerek majd mindnyájan ott valának. A' Recorder bevitte a' Királyhoz a' Decemberi Törvényszék Ülésekben halálra ítélt bűnösöknek névsorát; a' halálos büntetést Ő Fge mindegyiknek elengedte. Annakutánna audientziát adott Ő Fge a' Lord Cancellariusnak, Hg Wellingtonnak, Gróf Barthurstnak, Gróf Aberdeennek és Peel Úrnak. Későbbben szerentséjek volt a' nevezett Ministereknek Ő Fgével ebédelni.

Fitzgerald Úr a' Kereskedési Bureaunak Elölülője darab idő olta terhes betegen fekszik, melly miatt kéntelen leszen, a' közhír szerént, a' Ministerségből kilépni. Helyébe Herries Urat a' mostani pénz-Mestert emlegetik.

Birminghamban Jan. 25-dikén egy nagy Gyűlés tartatott olly tzéllal, hogy a' városnak alsóbb és. köz rendű lakosai között egy Politikai Egyesület állíttassék, melly arról tanátskozzék, mitsoda eszközök által lehetne a' közelebbi 15 esztendőök lefolyta alatt több ízben terhesen érezett szűkséget megörvosolni. Azok, a' kik ezen gyűlésben megszóllaltak, a' bajnak fő okát annak tulajdonították, hogy az Ország dolgának igazgatása rosszul foly, és elene hathatós orvosság egyéhb nintsen, mint a' Parlament Alsó Házának reformálása, hogy ott igazán a' Megyéknek és városoknak Képviselei üljenek. (Most a' mint tudva van, a' Képviseletet némelly Megyékben és városokban tsak egy két gazdag Házak nyerhetik el, a' kik a' választáskori nagy költe-

kezést megbírják, de azután az Ország dolgai helyes igazgatásának fejlőző gondjával magokat nem igen epesztik.) — Hullban egy gyűlése volt a' Hajós Gazdáknak, a' hol egy Számvető jelentés olvastatott fel az Anglus Tengeri Kereskedésnek lefelé szállásáról, és megfogyatkozásáról. A' Kereskedő Hajóknak száma 1816 olta 2075-al fogyott meg, mellyek 12,185 Hajós-legényeknek adtak foglalatosságot és 304,597 Tonna terhet hordoztak. Itt méltó megjegyezni, hogy ez a' tetemes alá süllyedés a' nagy békességnek ideje olta tapasztaltatik, és így ollyan időben a' midőn a' Világnak minden kikötői megnyittattak az Anglus Kereskedésnek, és a' népesség rendkívül megsaporodott. — A' mi ismét nem bizonyítja, hogy a' Parlament, követésre méltó példáját adta volna a' nagy békesség olta az Ország bölts belső igazgatásának.

O'Connell Úr Dublinból elutazott, hogy a' közeledő Parlamenti Ülésekre Londonba menjen. Utját Waterford Megyén keresztül vette, a' hol a' néphez mindenütt beszédeket tart.

A' Nagy Britanniai Táborigő áll most 26 lovas és 99 gyalog Regementekből, mellyek 150,000 embert tesznek. Vagyon 5 Feldmarsal (Cumberland, Cambridge, Gloucester Kir. Hertzegek, Printz Leopold, és Hg Wellington) 108 Generalis, 248 General-Lieutenant, 241 General Major, 295 Oberster, 786 Oberst-lieutenant, 910 Májor, 1709 Kapitány, 2450 Hadnagy, 1745 Zászló-tartó; öszveséggel 8497 Tiszték.

A' Liverpooi Albjon nagy gyönyörűséggel jelenti egy levélnek jöttét Seramporeból (Kelet-India) azzal a' tudósítással, hogy ama borzasztó szokás, melly szerént az Indiai özvegyen maradt aszszonyok, férjeiknek halálakor, magokat közönséges tzerimoniával megéget-

tették — eltöröltetett. Lord Bentinck a' Fő Kormányozó egy Hirdetést bocsátott ki, mellyben az Indus Aszszonyoknak e' kegyellen magok feláldozását megtiltja, és a' Braminokat (Papokat), kik az Özvegyeket erre készítetik, vagy a' tzerimonian megjelennek, a' gyilkosoknak büntetelésével fenyegeti. A' hirdetést a' Bráminok Benaresben, kikről azt gondolták, hogy ellene fogják magokat a' Parantsolatnak szegezni, igen engedelmes jó indulattal fogadták. A' Lord ezen lépést csak ön maga oktából tette; de a' Kelet Indiai Kompánia Directorainak Udvara (Court of Directors) t. i. Londonban) hihetően nem fogja magát az ellenzés által szégyenbe és utálatba ejteni a' világ előtt. Igy hát ennek is, az emberiségnek és a' Brittus névnek gyalázatjára olly régolta fent álló kegyellen szokásnak eltöröltetése meglevé.

Tiernay Úr, az Oppositionnak feje az Alsó Házban, de a' ki vénsege miatt az utóbbi esztendőkbén ritkán beszélt, Jan. 16-kán megholt Londonban, — Kir. Festő Akadémiának Elölülőjévé (a' megholt Lavrence helyébe) Vilkie Dávid Úr választatott.

A' tél az idén szokatlan keménységű volt Angliában is. A' hó némelly vidékeken olly nagy volt, hogy a' Postakotsi nem járhatott, és a' leveles-táskát lovas embernek kellett hordani. — Londonban Jan. 21-kén az idő elkezdett nedvesedni, és a' megindult eső a' havat jeget hatalmasan olvasztja.

B e l g a O r s z á g.

Hága Jan. 30-kán. A' General Statusoknak Alsó Hazában Jan. 29-kén újra 47 Tagok jelenének meg (a' tanácskozásoknak elkezdésére 56. Tagoknak jelenléte szükséges) és az Üléseknek is

mét el kellett halasztatni Febr. 1 napjára.

Az Éjszak Amerikai Egyesült Státusoknak új Követe Preble Úr a' napokban az Udvarhoz megérkezett, és a' mint halljuk, különös Instructioja vagy Hazájától, ama Határ perre nézve, melly a' Britanniai Canada és az Egyes. Státusok között felforog, és a' mellynek el ítélese Ó Fgére vagyon, mint Köz-bíróra bízva.

Á m é r i k a.

Egy Postahajó, melly Havannából Nov. 30 kán indult el, Falmouthba érkezésével a' következő tudósításokat hozta: A' Mexico ban szerentsétlenül járt Spanyol Expeditióért hajók mentek el a' megmaradott katonaságnak visszahozására. Négy illyen szállítóhajók már vissza is jöttek 1228 emberrel, a' többi minden órában várattatik. A' Spanyoloknak egész vesztesége ezen Expeditióban 1200 emberre mégyen. A' Kereskedés Havannában lassadán van, és a' Hitel a' sok bankrotálások miatt, igen lezállott.

Mexikó ban tsendesség vagyon. A' győzedelmes katonaságnál arany, ezüst, és réz-mellj-pénzek osztogattattak ki. Generalis Santana, a' ki felől némelly rossz hírek terjedtek el, egy Nyilatkozatást bocsátott ki, mellyben aztvallja, hogy töle minden némű háborúságos gondolatok távol vannak.

Campeche Nov. 23-kán (Mexiko) Yucaton tartománya elakar válni a' Mexikói Köz Társaságtól, és mint külön független Status, Central-Köz Társaság nevet vett fel. Az elváló Akta Nov. 9-kén készült Méridában. — CA'New-Yorki Journalok ezt nem hiszik, és magyarázatúl azt adják, hogy Mexikóban darab idő óta nevezetes kérdés volt,

valjon megmaradjanak e' továbbra is a' Kőztársaságnak Tartományai abban az állapotban, mellyben most vannak, az az, mint egymásnak Szövetségesei, de függetlenek egymástól — vagy mint megszólhatatlan Tagok egy Közép-pontban, a' Mexikói Central-Köz Társaságban, egyesüljenek? (Yacaton tartománya hihetően ez utolsó vélekedés mellett nyilatkozta ki magát.) Tampicoban Nov. 27-kén tsak 600 beteg Spanyol katona volt, a' többieket mintegy 1200-at az érettek küldött hajók Havannába hazavitték.

La Guayara Nov. 26-kán. (Columbia) Venezuela tartománya külön vált a' Köz Társaságtól, Bolíviát itt a' nép gyűlöli.

Chili Sept. 14-kéről való tudósítások szerint ez a' Köz Társaság is, a' belső társalkodásoknak és egyenetlenségeknek néző helye. A' Kormányozó, veszedelemben forgani gondolván életét, az Igazgatószekeket Santiagóhól általtette Valparaisoba.

Buenos-ayres. Nov. 14-diki levelek szerint újra háborúságok és belső viszsza vonások emésztk a' Köz-Társaságot. Mendózában (a' határszélen Chili felé) az oda küldött Kormányozó Alvarado ellen a' nép felkölt és viszsza kergette, mint Unitariust (az az mint ellenségét a' Foederationak). — Más felől az Indusok beütöttek a' tartományokba, és mindent elpusztítottak, a' mi útjokban esett. Most már Generalis Rosas segítséget küldött Oberster Pacheco-nak, a' ki Salta környékén táboroz az Indusok ellen — Szerentsetlen Köz Társaságok!

Elegyes tudósítások.

Terceira Szigete, a' Constitutionalisták hatalmában tsendesesen van. Azok

közzül a' Portugallus Tisztek közzül, kik a' mult Novemberben Frantzia Országból (a' hová kellett futniok midőn az Anglia Hajói tavaly nem engedték meg nékiek a' Terceiraba való kiszállást) a' Szigetbe elmentek, egyik, Dec. 18-káról írott levelében úgy festi Terceirát mint boldog, és Gróf Villaflornak kormányozása alatt, szép virágzásban lévő Szigetet. A' Dom Miguel Hajóitól felelem nélkül vannak a' Szigetbeliek.

Páris mellett egy vadászni szerető gazdag Társaság egy felette nagy darab földet Courbevoie mellett, más fél mföldnyire a' fő városhoz, megakar vásárolni és belőle egy vadas kertet formálni, olyan nagyot, hogy esztendőnként 500,000 darab vadat adhasson.

Marquis Aligre egy a' leggazdagabb földbirtokosok közzül Frantzia Országban három Millióm Frankot hagyott egy nagy Ápoló Háznak fundálására Chartresben (a' hol a' Marquis született) mellyben 500 öreg emberek holtok napjáig illendő tartást és ápolást találjanak.

A' Gazette de France nevű Párisi Újságban azt olvassuk, hogy Görög ország jövőndő állapotjára nézve végképen meghatározottat és aláírásokkal meg is erősítettett légyen a' három közbenjáró Hatalmasságok ú. m. Orosz Ország, Nagy Britannia és Frantzia ország Meghatalmazottjai között a' készített Protocollum; és hogy Szász Coburgi Printz Leopold neveztelik abban Görög Ország független Fejedelmének.

A' jelenvaló kemény tél alkalmatosságot szolgáltat arra, hogy némelly régiebb s ennél még kegyetlenebb teleknek emlékezetét megújítsuk. — Ezt legközelebb megelőzte az 1798/99-beli kemény tél, tsak hogy akkor a' téli hideg későbbben, i. m. December vége felé al-

lott be 's tartott Aprilis elejéig. A' hévmérő Reaumur szerént 1798-ban Dec. 28-dikán itt Bétsben 18 °. 3/4 szállott le, Hatvan esztendő elforgása alatt sohasem tapasztaltatott itten; hogy a' hévmérő enyire leszállott volna. (A' jelenvaló télben, 1850-ban Jan. 30-dikán volt itt a' legkeményebb hideg, midőn a' hévmérő a' tsillagvizsgáló toronyban 17 ° -ra szállott le. A' feljebb említett 1798 eszt. ben Augsburgban 25 °, Aboban (Finnlandban) 57 ° és Torneában (Lapponiában) 42 ° mutatott ugyan akkor a' hidegmérő.

Nevezetes kemény tél volt 1788/89-ben is egész Európában. Német Ország közép tartományiban a' folyóvizeket több lábnyi vastagságú jég fedte. Frantzia Országnak éjszaki szélén a' tenger partjai keményen befagytak, úgy a' sebesen folyó Rhóna is, úgy hogy terhes szekerekkel lehetett azon járni. Ekkor Párisban a' hévmérő Dec. 31-dikén délben is 10 ° t mutatott, a' fagypontra alatta; a' legnagyobb hideg pontja ott 17 ° 4' volt; Bétsben pedig ugyan azon télen 17 °; Varsóban 26 ° 2' és Basiliában 50 °.

Két kemény és hosszúságú tél volt 1782/83-ban és 1785/84-ben is, mellyekben rendkívül sok hó esett, a' honnan az utolsóban hallatlan pusztító vízáradások voltak. A' hévmérő Bétsben nem szállott mégis alább 14 ° 5' nál; Párisban 20 ° volt, és Alsatziában 24 °.

Legkeményebb tél uralkodott egy század lefolyta óta 1759/60-ban. Az azt megelőzőtt felette heves nyár szinte October végéig tartott, a' mikor azt egyszerre hideg idő váltotta fel. Nov. 5-dikén már minden Német országi folyóvizek keményen befagytak, a' Néva pedig Sz. Péterváranál April. 26-dikáig és így 162 napig állott befagyva. A' napkeleti tengeren tovább lehetett járnikét hónapnál terhes szekerekkel, Déli Né-

met országban a' tavak fenekéig megfagytak, sőt még Spanyol országnak a' lapályos vidékeit is tíz lábnyira befedte a' hó. Az útakon sok százan megfagytak, a' kiket csak tavasz felé a' hó elolvadásakor találtak meg a' hó alatt. Az ígás marhákat az ólakban is megvette a' hideg 's eldöglöltek. A' szarvasok, nyulak megfagyva hevertek a' mezőkön; az éhség és hideg által eltsigázott madarakat pedig kézzel lehetett fogni. Aprilis közepén még mind Angliában mind Német Országban igen kemény hideg volt. Ezen esztendőben építettett a' Névan egy nevezetes jég palota, mellynek hossza 52 lábnyi, szélessége 16 és magassága 20 lábnyi volt. A' fedele és kúpja is öt lábnyi vastagságú jégből állott.

Az 1728/29-diki tél is nevezetes volt kemény és tartós hidegéről. Ez Nov. 25-dikétől kezdve első Májusig tartott 1729-ben, és így 157 napig. A' keleti tengert még Mártzius közepén jég borította. Bétsnél a' Duna jége két ízben felolvadt, és megindult, de Mártzius vége felé újra befagyott. Mikor ez végre megindult Béts tájján a' jégtáblák 13 réfnnyel is magasabbra feltornyosodtak, 's ez iszonyú és pusztító vízáradásokat okozott.

Legkegyetlenebb tél volt végre, a' mellyről még bizonyos tudósításink vannak, az 1708/9-dik esztendei. Ennek még azután 50 esztendeig is meg maradt az emlékezete ez alatt a' nevezet alatt a' tsikorgó hideg tél. Ebben mind azon három tulajdonságok egyesültek, mellyek reánk nézve a' telet veszedelmessé tehetik: a' tsikorgó hideg; a' tél tartása tovább 130 napnál; néha hirtelenvaló lágy idő közben közben 's ismét hirtelenvaló kemény hideg, melly különösen a' plántákat és fákat kiveszti, 's az állatok és emberek között is pusztító nyavalyákat szokott szülni. Ekkor a' keményebb téli hideg Dec. 3-dikán kezdődött

1708-ban, és tartott Aprilis közepéig. Karátsonkor egyszerre meglágyúlt, olvadni kezdett 's meleg eső esett, melyet ismét hirtelen kemény maró hideg váltott fel. Európának mind éjszaki mind déli részei egyformán szenvedték a' nagy tél viszontagságait. A' keleti tengert tíz mértföldnyire vastagon borította a' jég a' partjától kezdve befelé; az Adriai tenger erősen befagyott és a' Génuai befagyott tenger öblön terhes szekerekkel lehetett járni. Frantzia és Spanyolországának minden folyóvizei befagytak, 's a' Caletumi (Calais-i) szoros tengeren gyalog és lovon jártak által Frantzia Országból Angliába. Európának minden környékeiben ezereknél fagytak meg az utazó lakosok, sőt mások még benn is lakó hajlékaikban. Az akkori feljegyzés szerént csak magában a' Párisi Püspöki megyében 20 ezer embernél többre ment a' számok, kika' hidegnek, 's a' nagy drágaság miatt az éhségnek áldozatai lettek. A' gyümölcsfák majd mind elfagytak, sőt a' vén tölgy- és fenyőfák is meghasadoztak, 's egész erdők kivesztek. Sem a' szelíd sem a' vad állatok nem állhaták ki a' télnek tsikórgó hidegét; a' kutyák és matskák a' hideg miatt megvesztek, 's a' farkasok seregenként rontottak be a' falukba és városokba a' lakosokat megtámadni. Dögölve hullottak le a' madarak a' levegőből a' földre; Béts külső városaiban pedig reggelenként lehetett szarvasokat, özeket és nyulakat találni, mellyek a' hidegtől 's éhségtől elkénszerítve ott kerestek menedék helyet, 's mint a' szelíd házi állatok önként meghagyták magokat fogni. Midőn végtére Május hónapja a' téli nyomorúságoknak véget vetett, és a' sok szenved-

dést kiállott emberek jobb idők reménylésével kezdék magokat biztatni; akkor a' pusztító dögghalál 's a' ragadó nyavalyák előállának, 's éhség és pestis által nagy részét annak ismét elragadák, a' mi a' tél kegyetlen hidegségétől meg tudta menekedni. — Mind ezekből eléggé kitetszik, hogy a' mi atyáinkis szenvedtek a' hideg miatt 's még többet mint mi; 's ennél fogva a' jelenvaló tél ellen elkezdett sűrű panaszainkat, — hatsak még a' végén nem önti ki a' mérget, a' mi nem hihető, — mérskelhetjük.

H i r d e t é s .

A' N. Méltos. Ts. K. Udvari Kamara egyet értvén e' részben a' N. Méltos. Erdélyi Udvari Cancelláriával, Dec. 22-dikén költ rendelkezésben azt határozta meg, hogy Erdélyben a' Postán járók Febr. 1-ső napjától kezdve egy löért 45 kr. helyett, a' mit eddig kellett fizetni, 40 kr. fizessenek Conv. pénzben, egy Statioért. — Ellenben a' Postalegényeknek rendelt 9 kr. borra való egy lótól, egy statióra; valamint a' tengely kenésért a' 8 kr. mint eddig volt úgy hagyatik. — Az itt kített időtől kezdve a' felfedelü postakotsiért egy statióra 20 lrt, és fedetlen postakotsiért 10 lrt kell Conv. p. fizetni.

A' pénz folyamat Febuárius 11-dikén;

közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	105 1/4
Az 1820-béli sorsosok,	182
Az 1821-béli hasonlók,	157 1/4
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	62 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek	1282 for. ton,
Conv. Pénzben.	

Szerkesztető és Riadó Márton Jó's ef, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomatató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)